



Eiropas Savienības  
Padome

Briselē, 2023. gada 5. jūlijā  
(OR. en)

11473/23

EF 213  
ECOFIN 732  
CODEC 1282

## PAVADVĒSTULE

---

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2023. gada 29. jūnijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2023) 365 final
Temats:	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI UN EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2366 par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū pārskatīšanu

---

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2023) 365 *final*.

---

Pielikumā: COM(2023) 365 *final*



Briselē, 28.6.2023.  
COM(2023) 365 final

### **KOMISIJAS ZIŅOJUMS**

**EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI UN  
EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI**

**par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2366 par maksājumu  
pakalpojumiem iekšējā tirgū pārskatīšanu**

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS  
CENTRĀLAJAI BANKAI UN EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU  
KOMITEJAI**

**par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2366 par maksājumu  
pakalpojumiem iekšējā tirgū pārskatīšanu**

## Satura rādītājs

<b>1.</b>	<b>IEVADS</b> .....	<b>3</b>
<b>2.</b>	<b>VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA PAR <i>PSD2</i> PIEMĒROŠANU UN IETEKMI</b> .....	<b>3</b>
<b>3.</b>	<b><i>PSD2</i> SPECIFISKIE ASPEKTI</b> .....	<b>4</b>
3.1.	Atvērta banku darbība .....	4
3.2.	Darbības joma.....	6
3.3.	Patērētāju aizsardzība .....	7
3.4.	Drošība un krāpšanas novēršana .....	9
3.5.	Riska mazināšana un ar konkurenci saistīti jautājumi.....	11
3.6.	Izpildes panākšana.....	12
3.7.	Citi jautājumi.....	12
<b>4.</b>	<b>SECINĀJUMI</b> .....	<b>13</b>

## SAĪSINĀJUMI

KIP	konta informācijas pakalpojumi
KIPS	konta informācijas pakalpojumu sniedzēji
<i>API</i>	lietojumprogrammas saskarne
KAMPS	kontu apkalpojošais maksājumu pakalpojumu sniedzējs
<i>ATM</i>	bankomāts
<i>DORA</i>	Digitālās darbības noturības akts
EBI	Eiropas Banku iestāde
<i>EDIW</i>	Eiropas digitālās identitātes maks
ECB	Eiropas Centrālā banka
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
<i>EMD</i>	Elektroniskās naudas direktīva
<i>EMI</i>	elektroniskās naudas iestāde
VDAR	Vispārīgā datu aizsardzības regula
<i>IBAN</i>	starptautiskais bankas konta numurs
<i>IP</i>	zibmaksājums
<i>MIT</i>	tirgotāja iniciēts darījums
<i>MOTO</i>	tirdzniecība pa pastu vai pa tālruni
VKI	valsts kompetentā iestāde
<i>OB</i>	atvērta banku darbība
<i>OF</i>	atvērta finanšu darbība
MI	maksājumu iestāde
<i>PISA</i>	maksājumu instrumentu shēmas un mehānismi
TV	tirdzniecības vieta
<i>PSD2</i>	Otrā maksājumu pakalpojumu direktīva
<i>PSP</i>	maksājumu pakalpojumu sniedzējs
<i>PSU</i>	maksājumu pakalpojumu lietotājs
<i>RPS</i>	ES stratēģija “Neliela apjoma maksājumi”
RTS	regulatīvs(-i) tehniskais(-ie) standarts(-i)
<i>SCA</i>	droša lietotāju autentificēšana
<i>SEPA</i>	vienotā euro maksājumu telpa
<i>SFD</i>	Norēķinu galīguma direktīva
<i>TMM</i>	darījumu uzraudzības mehānisms(-i)
TPPS	trešā persona — pakalpojumu sniedzējs
TPS	tehnisko pakalpojumu sniedzējs

## 1. IEVADS

Otrajā maksājumu pakalpojumu direktīvā<sup>1</sup> (*PSD2*) ir paredzēta sistēma attiecībā uz visiem neliela apjoma maksājumiem ES — gan euro, gan citās valūtās, kā arī gan iekšzemes, gan pārrobežu maksājumiem. Ar Pirmo maksājumu pakalpojumu direktīvu<sup>2</sup> (*PSDI*), ko pieņēma 2007. gadā, tika izveidots saskaņots tiesiskais regulējums integrēta ES maksājumu tirgus izveidei. Pamatojoties uz *PSDI*, ar *PSD2* tika novērsti šķēršļi, kas kavē jauna veida maksājumu pakalpojumus, un tika uzlabots patērētāju aizsardzības un drošības līmenis. *PSD2* pārskatīšanas klauzulā (108. pants, sk. 1. papildinājumu) ir paredzēts, ka Komisija līdz 2021. gada 13. janvārim iesniedz ziņojumu par *PSD2* piemērošanu un ietekmi un jo īpaši par maksām, darbības jomu, robežvērtībām un piekļuvi maksājumu sistēmām. Pārskatīšanu līdz minētajam datumam nevarēja veikt, jo dažas dalībvalstis šo direktīvu transponēja novēloti un arī dažu tās noteikumu piemērošana aizkavējās, piemēram, par drošu lietotāju autentificēšanu (*SCA*, sk. 3.4. punktu tālāk)<sup>3</sup>. Tāpēc *PSD2* novērtējums tika veikts tikai 2022. gadā<sup>4</sup>. Pēc minētā novērtējuma, ņemot vērā arī 2020. gada paziņojumu par ES stratēģiju “Neliela apjoma maksājumi” (*RPS*)<sup>5</sup>, Komisija nolēma pārskatīt *PSD2*. Šis pārskata ziņojums papildina abus tiesību aktu priekšlikumus, ar kuriem tiek pārskatīta *PSD2*<sup>6</sup>.

## 2. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA PAR *PSD2* PIEMĒROŠANU UN IETEKMI

Pēdējos gados maksājumu pakalpojumu tirgū ir notikušas daudzas pārmaiņas. Elektronisko maksājumu apjoms ES ir pastāvīgi audzis, 2021. gadā sasniedzot 240 triljonus EUR (salīdzinājumā ar 184,2 triljoniem EUR 2017. gadā)<sup>7</sup>. Līdztekus tam, ka palielinās bankas karšu izmantošana, tirgū ir ienākuši jauni pakalpojumu sniedzēji, kas izmanto digitālās tehnoloģijas. Citstarp tagad plašā mērogā darbojas tādi nebanku maksājumu pakalpojumu sniedzēji kā, piemēram, maksājumu iestādes (*MI*) un e-naudas iestādes (*EMI*). Šajā laikposmā ir ievērojami pieaudzis atvērtas banku darbības pakalpojumu klāsts, arī konta informācijas un maksājumu iniciēšanas pakalpojumi (sk. 3.1. iedaļu tālāk).

*PSD2* novērtējuma ziņojumā tika secināts, ka *PSD2* mērķu sasniegšanā ir gūti dažāda līmeņa panākumi. Viena no jomām, kurā ietekme ir acīmredzami pozitīva, ir krāpšanas novēršana, ieviešot *SCA*; lai gan *SCA* ieviešana bija sarežģītāka nekā paredzēts, tās ietekme, samazinot krāpšanas gadījumu skaitu, jau ir būtiska. *PSD2* ir bijusi īpaši efektīva arī attiecībā uz tās mērķi palielināt lietderību, pārredzamību un maksājumu instrumentu izvēli maksājumu pakalpojumu lietotājiem. Tomēr novērtējumā konstatēts, ka *PSD2* efektivitāte nolūkā panākt vienlīdzīgus konkurences apstākļus ir ierobežota, jo īpaši attiecībā uz joprojām pastāvošo nelīdzsvarotību starp banku un nebanku maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, ko rada tas, ka pēdējiem minētajiem trūkst tiešas piekļuves konkrētām galvenajām maksājumu sistēmām. Neraugoties uz to, ka tirgū ir jau simtiem jaunu nebanku pakalpojumu sniedzēju, kas apkalpo miljoniem klientu, ES ir bijuši dažādi panākumi atvērtas banku darbības (*OB*) ieviešanā, un problēmas ir saistītas ar datu piekļuves saskaņotu darbības rādītājiem *OB* pakalpojumu sniedzējiem. Lai gan pārrobežu maksājumu pakalpojumu sniegšana palielinās, daudzas

<sup>1</sup> Direktīva (ES) [2015/2366](#) (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū.

<sup>2</sup> Direktīva [2007/64/EK](#) (2007. gada 13. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū.

<sup>3</sup> Lielākā daļa *PSD2* noteikumu ir piemērojami kopš 2018. gada janvāra, bet noteikumi par *SCA* tiek piemēroti tikai no 2019. gada septembra.

<sup>4</sup> The Evaluation Report can be found at Annex 5 of the Impact Assessment, SWD 2023/231 final. Novērtējums daļēji bija balstīts uz darbuzņēmēja *VVA/CEPS* ziņojumu, kas pieejams tīmekļa vietnē [šajā saitē](#).

<sup>5</sup> [COM/2020/592 final](#), 24.9.2020.

<sup>6</sup> COM (2023) 366 final and COM(2023) 367 final.

<sup>7</sup> ECB, Statistisko datu krātuve, [Maksājumu statistikas ziņojums](#), 2022. gada jūlijs.

maksājumu sistēmas (jo īpaši debetkaršu sistēmas) joprojām darbojas galvenokārt tikai valsts mērogā. Līdz šim nav radīts jauns, pilnībā Eiropas mēroga maksājumu risinājums. Eiropas Maksājumu iniciatīvas (*EPI*)<sup>8</sup> ietvaros pašlaik tiek izstrādāts tās pirmais Eiropas mēroga maksājumu risinājums. Gaidītais tirgotāju izmaksu samazinājums, ko radīs jauni, lētāki maksāšanas līdzekļi, piemēram, izmantojot *OB*, vēl nav pilnībā īstenojies. Kopumā novērtējumā secināts, ka, neraugoties uz dažiem trūkumiem, pašreizējais *PSD2* regulējums ir ļāvis panākt progresu noteikto mērķu sasniegšanā.

Šie un citi jautājumi sīkāk aplūkoti tālāk 3. iedaļā, kurā ietverti jautājumi, kas uzsvērti *PSD2* 108. pantā, un vispārīgāk apkopots *PSD2* pārskatīšanas iznākums.

### 3. *PSD2* SPECIFISKIE ASPEKTI

#### 3.1. Atvērta banku darbība

Atvērta banku darbība (*OB*) ir termins, ko piešķir procesam, ar kuru konta informācijas pakalpojumu sniedzēji (*KIPS*) un maksājumu iniciēšanas pakalpojumu sniedzēji (*MIPS*), kurus kopā dēvē par trešām personām — pakalpojumu sniedzējiem (*TPPS*), sniedz vai atvieglo *PSD2* regulētos pakalpojumus lietotājiem, balstoties uz piekļuvi — pēc lietotāja pieprasījuma — viņu konta datiem, kuru turētāji ir kontu apkalpojošie maksājumu pakalpojumu sniedzēji (*KAMPS*). Lai gan atvērta banku darbība ES pastāvēja pirms *PSD2*, *TPPS* darbojās lielā mērā neregulētā vidē. *PSD2* nodrošināja *OB* stabilu tiesisko regulējumu ar aizsardzības pasākumiem lietotājiem. Tajā tika noteikts pienākums *KAMPS* atvieglot *TPPS* piekļuvi maksājumu datiem bez jebkādam obligātām līgumsaistībām ar mērķi veicināt *OB* attīstību, vienlaikus nosakot pasākumus, lai lietotājiem nodrošinātu lielāku drošību un aizsardzību.

Lai gan *OB* pieauguma tendence bija vērojama jau pirms *PSD2*, *OB* pakalpojumu tirgus turpināja augt kopš 2018. gada. Gan *TPPS* skaits, gan *OB* pakalpojumu lietotāju skaits ES ir palielinājies, 2021. gadā sasniedzot gandrīz 19 miljonus lietotāju<sup>9</sup>. Tiesiskais regulējums ir leģitimējis *TPPS* regulētu piekļuvi maksājumu kontiem, un ir garantēta lietotāju un viņu datu drošība. Tomēr *PSD2* novērtējumā ir konstatēts, ka joprojām ir problēmas saistībā ar *TPPS* efektīvu un lietderīgu piekļuvi datiem, kuru turētāji ir *KAMPS*. *TPPS* vēl aizvien saskaras ar būtiskiem šķēršļiem un bieži ziņo, ka saskarnes, kas izstrādātas, lai tiem atvieglotu piekļuvi datiem<sup>10</sup>, ir atšķirīgas gan kvalitātes, gan izpildes ziņā. *KAMPS* ziņo par ievērojamām īstenošanas izmaksām saistībā ar *API*<sup>11</sup> izstrādi un pauž nožēlu, ka *PSD2* tiesiskais regulējums liedz tiem iekasēt maksu no *TPPS* par to, ka, izmantojot *API*, tiek atvieglota piekļuve klientu datiem. *KAMPS* arī bieži pauž neapmierinātību ar to, ka *TPPS* maz izmanto viņu *API*, un par to, ka daži *TPPS* joprojām izmanto savu klientu saskarni, nevis *API*.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisijas izvēle pēc *PSD2* pārskatīšanas ir izdarīt vairākus mērķtiecīgus grozījumus *OB* regulējumā, lai uzlabotu tā darbību, bet vienlaikus nepieļaut radikālas pārmaiņas, kas varētu destabilizēt tirgu vai radīt ievērojamas turpmākas īstenošanas izmaksas. Neraugoties uz to, ka ES ir atšķirīgi *API* standarti<sup>12</sup>, Komisija uzskata, ka nebūtu vēlams uzspiest jaunu, pilnībā standartizētu ES datu piekļuves saskarni. Tam būtu dažas acīmredzamas priekšrocības attiecībā uz *TPPS* piekļuvi datiem. Tomēr pielāgošanās jaunam

<sup>8</sup> Sk. <https://www.epicompany.eu/>.

<sup>9</sup> *Juniper* pētījuma dati, [kas citēti Statista](#). Nav oficiālu statistikas datu par atvērta banku darbību ES.

<sup>10</sup> Parasti *API*, jo lielākā daļa *KAMPS* ir izvēlējušies *API* kā atvērta banku darbības saskarni.

<sup>11</sup> Saskaņā ar Komisijas darbuzņēmēja *BVA/CEPS* ziņojumu vienreizējas īstenošanas izmaksas pārsniedz 2 miljardus EUR.

<sup>12</sup> *PSD2* kontekstā ES būtībā ir divi galvenie *API* standarti (Berlīnes grupas standarts un “*STET*” standarts).

standartam būtu visai dārga tirgum kopumā. *PSD2* paredzētie *API* standarti, kas ir spēkā ES, lai gan tajos joprojām ir dažas atšķirības, laika gaitā ir būtiski tuvinājušies. Un viens no diviem galvenajiem *API* standartiem tiek piemērots 80 % no Eiropas atvērtas banku darbības *API*<sup>13</sup>. Turklāt, lai gan pastāv atšķirības (bieži vien tās izraisa atsevišķas galveno standartu variācijas, ko piemēro KAMPS), *API* “agregatori” nodrošina vienotu īstenošanas punktu, kas ļauj TPPS vienlaikus savienoties ar daudzām no dažādajām *API*. Tāpēc Komisija, kuru lielā mērā atbalsta tirgus, uzskata, ka izmaksas, kas rastos, ieviešot ES jaunu vienotu *API* standartu, kopumā pārsniegtu ieguvumus.

Komisija arī uzskata, ka nebūtu lietderīgi mainīt *PSD2* standarta noteikumu, saskaņā ar kuru TPPS ir ļauts piekļūt datiem bez obligātām līgumattiecībām un līdz ar to bez finansiālas kompensācijas KAMPS. Šādu radikālu izmaiņu ieviešana atvērtas banku darbības ekosistēmā varētu būt ļoti graujoša, nedodot nekādas garantijas, ka saskarņu darbība tiktu ātri un būtiski uzlabota. Tomēr tirgū vajadzētu būt brīvai iespējai slēgt līgumus, ko papildina kompensācijas režīms, par pakalpojumiem, kas nav tikai pārskatītajā *PSD2* reglamentētie pakalpojumi<sup>14</sup>, taču vienmēr vajadzētu būt iespējai jebkuram TPPS izmantot *PSD2* pamata pakalpojumus bez iepriekšējas līgumiskas vienošanās vai maksas. No otras puses, tiesību aktos, ar kuriem tiek pārskatīta *PSD2*, tiks noteiktas jaunas minimālās prasības īpašu saskarņu darbības rādītājiem, citstarp papildināms aizliegta šķēršļu kopums attiecībā uz *OB* darbību, lai nodrošinātu TPPS optimālu piekļuvi datiem viņu klientu labā.

Pašlaik *PSD2* ir noteikts, ka KAMPS, izņemot gadījumus, kad tie gūst labumu no atbrīvojuma, ir jāuztur divas *OB* datu saskarnes — pamatsaskarne un rezerves saskarne. Tomēr šis diezgan sarežģītais režīms būtu jāracionalizē: ja KAMPS piedāvā atbilstošas īpašas saskarnes, kas TPPS nodrošina datus, kuri tiem vajadzīgi savu klientu apkalpošanai, nav iemesla turpināt uzturēt šo prasību par divām saskarnēm. Drīzāk būtu jānosaka tikai prasība, lai KAMPS pastāvīgi uzturētu vienu īpašu *OB* saskarni<sup>15</sup>. Tomēr tādas pastāvīgas rezerves saskarnes atcelšana, kuru daudzi TPPS joprojām bieži izmanto, ņemot vērā dažu *API* nepilnīgo kvalitāti, noteikti ir jāpapildina ar prasību par saskarņu darbības rādītāju līmeņa būtisku uzlabošanu un stingru izpildes panākšanas režīmu. Tie ir divi obligāti priekšnosacījumi, kas jāievēro, lai vienkāršotu pašreizējo situāciju un atteiktos no prasības uzturēt pastāvīgu rezerves saskarni. Tomēr pat augstas kvalitātes *API* dažkārt var pārstāt darboties, un šādos apstākļos ir jāpiedāvā veids, kā TPPS saglabāt darbības nepārtrauktību, izmantojot pagaidu ārkārtas piekļuvi datiem. Visbeidzot, lai palielinātu patērētāju uzticēšanos *OB* un atvieglotu to, kā viņi izmanto *OB* pakalpojumus, un lai uzlabotu patērētāju aizsardzību, bankām un citiem KAMPS būs jāpiedāvā saviem klientiem, kuri izmanto *OB* pakalpojumus, IT rīks (“instrumentu panelis”), kas ļautu viņiem uzreiz redzēt, kādas datu piekļuves tiesības viņi ir piešķirušī un kam, un atcelt TPPS piekļuvi saviem datiem, ja viņi tā vēlas.

Komisija kopā ar diviem priekšlikumiem, ar kuriem tiek pārskatīta *PSD2*, iesniedz tiesību akta priekšlikumu par piekļuvi finanšu informācijas datiem (*FIDA*), paplašinot pienākumu nodrošināt piekļuvi finanšu datiem papildus maksājumu kontu datiem (“Atvērta finanšu darbība” (“*Open Finance*”)). Komisija izskatīja iespēju pārcelt KIPS no *PSD* darbības jomas uz turpmāku *FIDA* regulējumu. Lai gan šādai pārcelšanai galu galā varētu būt jēga, ņemot vērā KIPS uzņēmējdarbības būtību, KIPS saskartos ar būtisku traucējumu un datu piekļuves

<sup>13</sup> [PAZINOJUMS PRESEI. Berlīnes grupa piedāvā atbalstu jaunām Eiropas maksājumu shēmām \(berlin-group.org\).](https://www.pazinojumspresei.eu/berlins-grupa-piedava-atbalstu-jaunam-eiropas-maksajumu-shemam-berlin-group-org/)

<sup>14</sup> Piem., *SEPA* maksājumu kontu piekļuves shēma, kas pašlaik tiek apspriesta tirgū. [SEPA maksājumu kontu piekļuves shēma | Eiropas Maksājumu padome.](#)

<sup>15</sup> Izņemot gadījumus, kad proporcionalitātes apsvērumu dēļ uzraudzības iestāde tiem piešķir atbrīvojumu no kādas īpašas saskarnes uzturēšanas, ņemot vērā to uzņēmējdarbības modeli.

tiesību pārtraukšanas riska iespējamību, ja šāda pārceļšana notiktu priekšlaicīgi, t. i., pirms ir izveidota shēma, kas būs priekšnoteikums atvērtas finanšu darbības īstenošanai<sup>16</sup>. Pašlaik *OB* tirgū šādas shēmas nav, lai gan tirgus dalībnieki to izstrādā. Tāpēc Komisija uzskata, ka ir vēlams izmantot pakāpenisku pieeju un paredzēt šādu pārceļšanu tad, kad *FIDA* sistēma būs pilnībā darboties spējīga, un tikai tad, ja tiks uzskatīts, ka nosacījumi netraucētai pārceļšanai ir piemēroti.

### 3.2. Darbības joma<sup>17</sup>

Kopš *PSD2* pieņemšanas ir izstrādāti jauni maksāšanas līdzekļi, piemēram, zibmaksājumi vai e-naudas žetoni (*EMT*, kriptoaktīvu veids<sup>18</sup>). Citi jauni produkti ir e-maki (jo īpaši “datu pārsūtīšanas maki”), kas ļauj, izmantojot žetonizāciju un maksājumu instrumentu, ar mobilo ierīci veikt tiešsaistes vai bezkontakta maksājumus. Ir ieviesti arī jauni pakalpojumi, kas atvieglo maksājumu pakalpojumu sniegšanu, bet kas paši par sevi nav maksājumu pakalpojumi, piemēram, “*buy-now-pay-later*” (“pērc tagad — maksā vēlāk”) vai “*request-to-pay*” (“pieprasi maksāt”).

Daudzi šādu jaunu pakalpojumu sniedzēji ir izslēgti no *PSD2* darbības jomas kā “tehnisko pakalpojumu sniedzēji” (TPS). To starpā ir maksājumu sistēmu operatori un pakalpojumu sniedzēji, piemēram, maksājumu apstrādātāji vai vārtejas, kas, lai gan paši nav MPS, atbalsta maksājumu pakalpojumu sniegšanu, ko veic regulēti MPS. Daži no šiem TPS kopš *PSD2* stāšanās spēkā ir ieguvuši ļoti nozīmīgu lomu maksājumu ķēdē, un daži no tiem, piemēram, lielie maksājumu datu apstrādātāji, dažās dalībvalstīs pat ir ieguvuši kvazisistēmisku statusu. Šāda situācija acīmredzami var radīt jaunus riskus ES maksājumu jomā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, būtiska nozīme ir Digitālās darbības noturības aktam (*DORA*)<sup>19</sup>. MPS *PSD2* nozīmē ir iekļauti *DORA* darbības jomā, un uz tiem tā noteikumi attiecas tieši. Tomēr maksājumu sistēmu operatori, uz kuriem pašlaik neattiecas *PSD2* licencēšanas režīms<sup>20</sup>, neietilpst *DORA* darbības jomā, jo *DORA* attiecas tikai uz finanšu sabiedrībām, kas tiek regulētas un uzraudzītas saskaņā ar ES tiesību aktiem. *PSD2* pārskatīšanas kontekstā *DORA* ir paredzēts pilnvarot Komisiju apsvērt iespēju *PSD2* darbības jomā iekļaut “maksājumu sistēmu operatorus un maksājumu apstrādes darbībās iesaistītās vienības”, kas tādējādi ļautu tos iekļaut *DORA* darbības jomā<sup>21</sup>.

Komisija ir secinājusi, ka šajā posmā šāda iekļaušana būtu priekšlaicīga. Ieinteresēto personu vidū — ne privāto, ne publisko, ar kurām Komisija apspriedās *PSD2* pārskatīšanas laikā, — nav dominējoša viedokļa par šo jautājumu, un vēl nav novērots skaidrs kaitējums vai risks patērētājiem vai citiem tirgus dalībniekiem. Uz daudziem no pašlaik izslēgtajiem pakalpojumiem un to sniedzējiem jau ir vai drīzumā tiks attiecināta Eiropas Centrālās bankas / Eurosistēmas uzraudzība (balstoties uz Līguma 127. panta 2. punktu). Uz shēmām un tā sauktajiem “mehānismiem” (piem., digitālajiem makiem) attiecas jaunais Eurosistēmas pārraudzības regulējums “*PISA*”, kas pašlaik tiek pakāpeniski ieviests. Tāpēc pastāvētu ievērojams dublēšanās risks, ja esošajam ECB/Eurosistēmas uzraudzības līmenim tiktu pievienots jauns ES pārraudzības līmenis bez pārliecinošiem pierādījumiem par tā

<sup>16</sup> Sk. Komisijas priekšlikumu regulai par saskaņotiem noteikumiem par taisnīgu piekļuvi datiem un to lietošanu (Datu akts), COM(2022) 68 final, 23.2.2022.

<sup>17</sup> Šī iedaļa atbilst *DORA* 58. panta 2. punktam; sk. 2. papildinājumu.

<sup>18</sup> Tie kopā ar citiem kriptoaktīviem, kas nav piemēroti tam, lai tos izmantotu kā maksāšanas līdzekļi, tiek reglamentēti Regulā (ES) 2023/1114 (2023. gada 31. maijs) par kriptoaktīvu tirgiem (KAT regula).

<sup>19</sup> Regula (ES) 2022/2554 (2022. gada 14. decembris) par finanšu nozares digitālās darbības noturību.

<sup>20</sup> Tomēr vienā *PSD2* pantā, proti, 35. pantā, ir noteiktas prasības maksājumu sistēmu operatoriem.

<sup>21</sup> *DORA* 58. panta 2. punkts. Sk. 2. papildinājumu.

nepieciešamību. Turklāt *PSD2* galvenā loģika ir regulēt galalietotājiem (patērētājiem, tirgotājiem) sniegtos pakalpojumus, nevis pakalpojumus, kas attiecas uz maksājumu infrastruktūras darbību, nedz arī pakalpojumus, kas atbalsta maksājumu pakalpojumu izpildi, bet kas paši par sevi nav maksājumu pakalpojumi (piem., maksājumu datu apstrāde, maksājumu termināļu ekspluatācija, mākoņpakalpojumi), vai pakalpojumus, kas tikai atvieglo maksājumu instrumenta izmantošanu, neiesaistot nekādus regulētus maksājumu pakalpojumus. ES finanšu pakalpojumu tiesību aktos ir vērojama tendence nošķirt ar patērētājiem saistītus jautājumus un vairumtirdzniecības un infrastruktūras jautājumu regulēšanu atsevišķos tiesību aktos<sup>22</sup>.

Tomēr Komisija pilnībā apzinās šo neuzraudzīto operatoru arvien lielāko nozīmi maksājumu pakalpojumu sniegšanas kontekstā un to, kādus iespējamus riskus to darbība var potenciāli radīt maksājumu sistēmām un finanšu stabilitātei. Tāpēc Komisija trijos gados pēc pārskatīto tiesību aktu piemērošanas veiks rūpīgu pārskatīšanu, balstoties uz pierādījumiem un ciešā sadarbībā ar ECB/Eurosistēmu, jo īpaši izvērtējot, vai papildus esošajam pārraudzības režīmam ir nepieciešams īpašs ES licencēšanas un uzraudzības režīms dažām līdz šim izslēgtajām iestādēm. Šis termiņš ir nepieciešams, lai savāktu pietiekamus pierādījumus par īstenošanu.

Ņemot vērā šos apsvērumus, *PSD2* pārskatīšanas priekšlikumā ir būtiski precizēti tikai noteikumi par *PSD2* darbības jomu jautājumos, kur pašlaik pastāv neskaidrības, bet netiek ieviestas būtiskas izmaiņas esošajā *PSD2* darbības jomā.

Skaidras naudas pieejamība ir Komisijas prioritāte. Ar jauno priekšlikumu tiek veicināta šā mērķa sasniegšana, atvieglojot skaidras naudas pieejamību. Pašlaik saskaņā ar *PSD2* mazumtirgotājs var nodrošināt skaidru naudu klientam bez MPS licences, bet tikai saistībā ar pirkumu (“*cashback*”). Lai vēl vairāk palielinātu piekļuvi skaidrai naudai, Komisija ierosina ļaut mazumtirgotājiem piedāvāt skaidras naudas nodrošināšanas pakalpojumu, pat ja klients neveic pirkumu, neparedzot prasību saņemt MPS licenci vai būt maksājumu iestādes pārstāvim. Tas ir saistīts ar dažiem tādiem nosacījumiem kā, piemēram, maksimālā summa 50 EUR<sup>23</sup> vienā izņemšanas reizē un pienākums atklāt jebkādas iekasētās komisijas maksas.

Skaidras naudas izplatīšanai, izmantojot bankomātus, parasti ir vajadzīga MPS licence, bet *PSD2* ir paredzēts izņēmums attiecībā uz dažiem nebanku *ATM* operatoriem, nosakot īpašus nosacījumus<sup>24</sup>. Izrādījās, ka šo izņēmumu ir grūti piemērot praksē. Tādēļ tiek ierosināts svītrot šo izņēmumu, bet darbības jomā iekļaut *ATM* operatorus, kuri neapkalpo maksājumu kontus, ar vieglāku reģistrācijas režīmu un atbilstošu regulējuma līmeni (piem., tiks prasīta pārredzamība attiecībā uz komisijas maksām).

### 3.3. Patērētāju aizsardzība

#### *i. Noteikumi par maksu*<sup>25</sup>

*PSD2* maksājumu saņēmējiem ir atļauts iekasēt maksu no maksātājiem, lai novirzītu tos uz konkrētu maksājumu instrumentu izmantošanu (tā sauktā “papildmaksa” (“*surcharging*”)). Tomēr maksājumu saņēmēji nevar pieprasīt maksu par tādu maksājumu instrumentu izmantošanu, kuriem starpbanku komisijas maksas tiek reglamentētas Regulā par starpbanku

<sup>22</sup> Piem., Finanšu instrumentu tirgu direktīva (Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem) un Vērtspapīru norēķinu un centrālo depozitāriju regula (Regula (ES) Nr. 909/2014) vērtspapīru jomā.

<sup>23</sup> Lai saglabātu godīgu konkurenci ar bankomātiem un novērstu to, ka veikalos ātri pietrūkst skaidra nauda.

<sup>24</sup> *PSD2* 3. panta o) punkts.

<sup>25</sup> Šī iedaļa atbilst *PSD2* 108. panta a) punktam; sk. 1. papildinājumu.

komisijas maksām<sup>26</sup>, t. i., par patērētāju debetkartēm un kredītkartēm, kas izdotas saskaņā ar četrpusēju karšu shēmām, un par tiem maksājumu pakalpojumiem, uz kuriem attiecas *SEPA* regula<sup>27</sup>, t. i., kredīta pārvedumiem un tiešā debeta maksājumiem euro. Pašlaik dalībvalstīm ir atļauts aizliegt vai ierobežot papildmaksu plašāku piemērošanu, un šī iespēja tiek izmantota vairāk nekā pusē dalībvalstu. Komisija uzskata, ka nav nepieciešams vēl vairāk saskaņot vai mainīt maksas iekasēšanas praksi starp dalībvalstīm, jo papildmaksas aizliegums jau attiecas uz 95 % maksājumu ES. Šo secinājumu atbalsta lielākā daļa respondentu, kas piedalījās sabiedriskajā apspriešanās. Tomēr papildu maksas noteikšanas aizliegums *PSD2* pašlaik neattiecas uz kredīta pārvedumiem un tiešā debeta maksājumiem, kuri denominēti ES valstu valūtās, kas nav euro. Tā kā šim ierobežojumam nav skaidra pamatojuma, Komisija ierosina attiecināt papildmaksas aizliegumu uz visiem kredīta pārvedumiem un tiešā debeta maksājumiem visās valūtās.

## *ii. Noteikumi par darījumiem ar trešām valstīm*<sup>28</sup>

*PSD2* attiecas uz maksājumu darījumiem ES iekšienē un no trešām valstīm un uz tām jebkurā valūtā (citstarp to valstu valūtās, kas nav ES dalībvalstis); tomēr tās noteikumi attiecas tikai uz tām darījuma daļām, ko veic Savienībā. Uz maksām un maksu pārredzamību par ES iekšējiem maksājumiem attiecas Regula par pārrobežu maksājumiem<sup>29</sup>, bet minētā regula neattiecas uz naudas pārvedumu darījumiem un kredīta pārvedumiem no ES uz trešām valstīm. Ja ir nepieciešama valūtas konvertēšana, ar to saistītās izmaksas bieži ir būtiska kopējo izmaksu daļa. Attiecībā uz darījumiem no ES uz trešām valstīm bez pilnīgas izmaksu un maksu pārredzamības patērētājiem ir grūti salīdzināt dažādu pakalpojumu sniedzēju maksas; līdz ar to viņi var izvēlēties pakalpojumu sniedzēju, kas nav vispiemērotākais viņu vajadzībām. Turklāt saskaņā ar pašreizējo *PSD2* nav noteiktas prasības MPS sniegt maksājumu pakalpojumu lietotājam aplēsi par šādu darījumu maksimālo izpildes laiku.

Konkurences veicināšana un maksas samazināšana par starptautiskiem kredīta un finanšu pārvedumiem ir viens no mērķiem, kas definēti G20 Ceļvedī par pārrobežu maksājumiem<sup>30</sup>. Tāpēc attiecībā uz kredīta pārvedumiem un bezkonta naudas pārvedumiem no ES uz trešām valstīm Komisija ierosina noteikt pienākumu informēt maksājumu pakalpojumu lietotāju par aplēstajām maksām par valūtas konvertēšanu saskaņā ar spēkā esošajām informācijas prasībām attiecībā uz darījumiem ES iekšienē, kā arī par paredzamo laiku, kurā maksājuma saņēmēja maksājumu pakalpojumu sniedzējam ir jāsaņem līdzekļi trešā valstī. Tomēr Komisija neierosina noteikt maksimālo laiku, kādā ir jāizpilda kredīta pārvedumi un finanšu pārvedumi no ES uz trešām valstīm, jo tas daļēji ir atkarīgs no bankām ārpus ES, uz kurām neattiecas ES noteikumi.

## *iii. Robežvērtības, kas saistītas ar elektronisko sakaru tīklu izslēgšanu*<sup>31</sup>

No *PSD2* darbības jomas ir izslēgti maksājumu darījumi, ko veic elektronisko sakaru tīkla nodrošinātājs un kas tiek veikti, izmantojot elektronisku ierīci vai digitālā satura vai bals

<sup>26</sup> Regula (ES) 2015/751 (2015. gada 29. aprīlis) par starpbanku komisijas maksām, ko piemēro kartēm piesaistītiem maksājumu darījumiem.

<sup>27</sup> Regula (ES) 260/2012 (2012. gada 14. marts), ar ko nosaka tehniskās un darbības prasības kredīta pārvedumiem un tiešā debeta maksājumiem euro.

<sup>28</sup> Šī iedaļa atbilst *PSD2* 108. panta b) punktam; sk. 1. papildinājumu. "Trešās valstis" ir valstis ārpus Eiropas Ekonomikas zonas.

<sup>29</sup> Regula (ES) 2021/1230, kas ietver pārredzamības pienākumus attiecībā uz aplēsto kopējo summu un piemērojamo maksu par valūtas konvertēšanu.

<sup>30</sup> <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P131021-1.pdf>.

<sup>31</sup> Šī iedaļa atbilst *PSD2* 108. panta d) punktam; sk. 1. papildinājumu.

pakalpojumu (piem., melodijas, mūzika un SMS pakalpojumi ar piemaksu) iegādei, ja par darījumu ir jāmaksā no abonenta rēķina. Šī izslēgšana ir ierobežota līdz 50 EUR par darījumu un 300 EUR par darījumiem vienā mēnesī. Komisija savā *PSD2* pārskatīšanā neidentificēja problēmas, kas būtu saistītas ar *PSD2* noteikto dažādo robežvērtību pašreizējo līmeni. Ņemot vērā šajā pārskatīšanā saņemtos pierādījumus, Komisija neierosina mainīt robežvērtības, bet turpinās uzraudzīt to pietiekamību.

#### *iv. Noteikumi par naudas līdzekļu bloķēšanu*<sup>32</sup>

Ja maksājumu karti izmanto nenoteiktas summas apmaksai (piem., degvielas uzpildes stacijā, viesnīcā vai automašīnas nomā), maksātāja MPS parasti bloķē līdzekļus kartē pēc tam, kad maksātājs ir tam devis piekrišanu. Bloķētie līdzekļi lietotājam nav pieejami tērēšanai līdz to atbrīvošanai, un tas var radīt finansiālas grūtības. Pierādījumi liecina, ka bloķētie līdzekļi var būt nesamērīgi vai nepamatoti lieli salīdzinājumā ar galīgo summu, ja tā ir zināma. Pārmērīgas bloķētas summas problēmu nevar atrisināt, ieviešot maksimālās robežvērtības, jo dažādās situācijās var būt vajadzīgas ļoti atšķirīgas bloķētās summas (degvielas iegāde, automašīnas noma, uzturēšanās viesnīcā utt.). Uz to atsaucās lielākā daļa ieinteresēto personu sabiedriskajā apspriešanā<sup>33</sup>. Vēl viens saistīts jautājums attiecas uz atšķirībām, nosakot neizlietoto bloķēto līdzekļu atbrīvošanas termiņu: saskaņā ar saņemtajām atsauksmēm var būt vajadzīgas pat vairākas nedēļas, lai tos atbrīvotu, turklāt var tikt noteikta prasība, ka maksātājam ir skaidri jāpieprasa tos atbrīvot. Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija neierosina ieviest absolūtas maksimālās summas, bet ierosina veikt izmaiņas nolūkā paātrināt neizmantoto bloķēto līdzekļu izmaksāšanu un pieprasīt, lai bloķētā summa būtu proporcionāla paredzamajai galīgajai summai.

#### 3.4. Drošība un krāpšanas novēršana

Krāpšanas novēršanas jomā *PSD2* noteiktais galvenais jauninājums bija *SCA* ieviešana. Tā ietver divus autentifikācijas faktorus, kuru pamatā ir zināšanas (piem., parole), valdījums (piem., karte) vai neatņemamas īpašības (piem., pirksta nospiedums). *PSD2* ir paredzēts, ka MPS ir jāpiemēro *SCA*, ja maksātājs piekļūst maksājumu kontam tiešsaistē, iniciē elektronisku maksājumu darījumu vai veic jebkādas darbības, izmantojot attālinātu kanālu, kas var ietvert krāpšanas risku maksājumu jomā vai cita veida ļaunprātīgu izmantošanu. Komisijas veiktais novērtējums liecina, ka, pateicoties *SCA*, jau ir ļoti veiksmīgi samazināta krāpšana. Piemēram, attiecībā uz attālinātiem karšu maksājumiem ar *SCA* autentificētos darījumos krāpšanas līmenis ir par 70–80 % zemāks nekā bez tās izmantošanas<sup>34</sup>. Tomēr pakāpeniska *SCA* ieviešana tirgū bija sarežģīta un tas radīja būtiskus kavējumus tās pilnīgas ieviešanas gaitā. Tirgus dalībnieki regulāri uzsver izmaksas, kas radušās, ieviešot *SCA*<sup>35</sup>, un daudzi dotu priekšroku mērķtiecīgākai pieejai, lai samazinātu ar *SCA* saistītās domstarpības elektroniskajos darījumos. Komisija atzīst, ka *SCA* ieviešana varēja būt raitāka un tirgus noteikti varēja šo procesu labāk prognozēt, jo tas lielā mērā nepietiekami novērtēja šīs pārejas sarežģītību un ietekmi. Tomēr Komisija neplāno mainīt savu pieeju saistībā ar *SCA*, ņemot vērā ļoti pozitīvos rezultātus, kas, pateicoties tai, jau ir gūti attiecībā uz krāpšanas līmeni, un to, ka līdz šim un pēc pakāpeniskas ieviešanas *SCA* jau ir zināma lielākajai daļai tās lietotāju.

<sup>32</sup> Šī iedaļa atbilst *PSD2* 108. panta f) punktam; sk. 1. papildinājumu.

<sup>33</sup> Sabiedriskajā apspriešanā sniegtās atbildes ir pieejamas tīmekļa vietnē [šādā saitē](#).

<sup>34</sup> Eiropas Banku iestāde, Diskusiju dokuments par EBI sākotnējiem apsvērumiem attiecībā uz atsevišķiem maksājumu krāpšanas datiem saskaņā ar *PSD2*, par kuriem tai ziņojusi nozare, EBA/DP/2022/01, 2022. gada 17. janvāris.

<sup>35</sup> Saskaņā ar darbuzņēmēja *VVA/CEPS* ziņojumu vienreizējās īstenošanas izmaksas pārsniedz 5 miljardus EUR, bet tās kompensē krāpšanas ikgadējais samazinājums gandrīz par 1 miljardu EUR gadā.

*SCA* ieviešana daudziem ES patērētājiem radīja dažas konkrētas problēmas, kas ietekmēja viņu iespējas veikt elektroniskus maksājumus. Komisija uzskata, ka ikvienam būtu jāspēj veikt *SCA* neatkarīgi no personas veselības, vecuma vai stāvokļa. Tāpēc MPS ir jānodrošina tādi līdzekļi *SCA* veikšanai, kas būtu pieejami visiem tā klientiem, nevis tikai tiem, kuriem, piemēram, ir viedtālrunis vai kuri pārzina tehnoloģijas. Komisija saskaņā ar Eiropas Piekļūstamības aktu<sup>36</sup> pieprasīs MPS atvieglot *SCA* izmantošanu, piemēram, personām ar invaliditāti, gados vecākiem cilvēkiem un citiem, kas saskaras ar grūtībām, izmantojot *SCA*.

Neskatoties uz *SCA* veiksmīgo izmantošanu, ar to netiek novērsti visu veidu krāpšanas gadījumi. Saskaņoties ar tādu jaunu krāpšanas veidu parādīšanos (jo īpaši “sociālās inženierijas” krāpšana, kurā krāpnieki manipulē ar saviem upuriem, lai tie viņiem atklātu savus akreditācijas datus vai nosūtītu līdzekļus nelikumīgam maksājuma saņēmējam), kuru gadījumā *SCA* ietekme nav liela, Komisija ierosina jaunus pasākumus gan attiecībā uz krāpšanas novēršanu, gan tiesisko aizsardzību<sup>37</sup>. Tie ietver uzlabojumus *SCA* piemērošanā (piem., precizējumi par to, kad darījums tiek kvalificēts kā tirgotāja iniciēts vai pasūtījums pa pastu vai pa tālruni), juridiska pamata izveidi, lai MPS varētu apmainīties ar informāciju, kas saistīta ar krāpšanu, pilnībā ievērojot VДАР, kā to vispārēji pieprasa tirgus, MPS pienākumu veikt izglītojošas darbības, lai palielinātu klientu informētību par krāpšanu maksājumu jomā, un to attiecināšanu uz visiem kredīta pārvedumiem — ne tikai zibmaksājumiem —, IBAN/nosaukuma pārbaudes pakalpojumiem, kuru efektivitāte jau ir pierādīta, novēršot krāpšanu un kļūdas tirgos, kuros tie tika ieviesti<sup>38</sup>.

Ar *PSD2* tika ieviestas tiesības uz atmaksājumu patērētājiem, bet tikai attiecībā uz neatļautiem kredīta pārvedumiem, t. i., tiem, kuros maksātājs nav piekritis maksājuma darījuma izpildei. Tomēr tas neattiecas uz krāpšanas veidiem, kas parādījušies kopš *PSD2* pieņemšanas un ir kļuvuši arvien izplatītāki, piemēram, uz iepriekš minēto krāpšanu sociālās inženierijas jomā. Lai gan ar *PSD2* ieviestā *SCA* piemērošana jau ir ievērojami samazinājusi krāpšanas līmeni saistībā ar neatļautiem maksājumu darījumiem, tā lielā mērā ir neefektīva šo jauno krāpšanas veidu novēršanā. Komisija uzskata, ka sociālās inženierijas gadījumā atšķirība starp atļautiem un neatļautiem darījumiem kļūst neskaidrāka un sarežģītāka, lai to varētu piemērot praksē, radot arī juridiskus jautājumus par to, vai darījumu var uzskatīt par atļautu tikai tāpēc, ka ir veikta *SCA*.

Komisija uzskata, ka jebkādam izmaiņām *PSD2* atbildības regulējumā vajadzētu būt tādām, lai palīdzētu samazināt krāpšanu, bet neradot jaunu bezrūpīgas rīcības risku, ko varētu radīt vispārējas tiesības uz atmaksājumu, vai vienkārši nepārdalot krāpšanas finansiālās sekas. Tādēļ tā ierosina ieviest patērētājiem papildu tiesības saņemt kompensāciju par neatļautiem darījumiem, bet tikai dažās konkrētās situācijās, ievērojot dažus nosacījumus. Komisijas loģika ir tāda, ka ir gadījumi, kad var pamatoti uzskatīt, ka maksājumu pakalpojumu sniedzēja darbības vai bezdarbības rezultātā tā atbildība var ietvert tiesības uz atmaksājumu. Viena no šīm situācijām var rasties, ja patērētājs ir cietis zaudējumus, ko izraisījusi IBAN/nosaukuma/vārda pārbaudes pakalpojuma kļūme. Cita situācija, kad tiesības uz atmaksājumu būtu pamatotas, ir tad, ja patērētājs ir krāpšanas upuris, kad krāpnieks izliekas, ka viņš ir patērētāja bankas darbinieks,

<sup>36</sup> Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām.

<sup>37</sup> Balstoties uz EBI datiem, Komisijas dienesti lēš, ka krāpšanas sociālās inženierijas jomā apmērs ir 323 miljoni EUR gadā. Sk. ietekmes novērtējumu, kas pievienots Komisijas priekšlikumam par zibmaksājumiem, SWD(2022) 546 final.

<sup>38</sup> Šādi pakalpojumi, kas pastāv konkrētās dalībvalstīs iekšzemes līmenī, pirms maksājuma pabeigšanas brīdina maksātāju par jebkādam pretrunām starp konta numuru (IBAN) un maksājuma saņēmēja vārdu. Komisijas tiesību akta priekšlikumā par zibmaksājumiem (COM(2022) 546 final, 26.10.2022.) jau ir ierosināts pienākums MPS piedāvāt šādu sistēmu (bet tikai attiecībā uz tūlītējiem kredīta pārvedumiem euro).

piemēram, izmantojot bankas tālruņa numuru vai e-pasta adresi (“līdzinieku” krāpniecība vai “spoofing”). Šajā pēdējā minētajā gadījumā varētu uzskatīt, ka cietušais ir ne vien patērētājs, bet arī pats MPS, kura akreditācijas dati un darbinieki tika krāpnieciski izmantoti. Palielinās to dalībvalstu skaits, kurās bankas, kas ir pamatoti nobažījušās par šādas krāpšanas ietekmi uz to reputāciju un patērētāju uzticēšanos banku sistēmai, arvien biežāk izvēlas atmaksāt šādus krāpnieciskus “līdzinieku” darījumus. Šķiet, ka dažos valstu tiesu nolēmumos ir vērojama tāda pati tendence. Tomēr ir nepieciešami daži izņēmumi un garantijas attiecībā uz šādām tiesībām uz atmaksājumu, jo īpaši gadījumos, kad patērētājs ir pieļāvis rupju neuzmanību vai pats ir daļa no krāpšanas shēmas.

Komisija jautājumam par krāpšanu piešķir vislielāko nozīmi. Komisija sadarbībā ar patērētāju organizācijām cieši uzraudzīs notikumu attīstību maksājumu krāpšanas jomā un vajadzības gadījumā būs gatava ierosināt tiesiskā regulējuma pielāgojumus, citstarp par atbildības pārdales turpmāku paplašināšanu. Komisija sagaida, ka ikviens maksājumu ķēdes dalībnieks — gan privāts, gan publisks, gan regulēts, gan neregulēts —, pilnībā piedalīsies krāpšanas novēršanā. Tirgotājiem, maksājumu shēmu nodrošinātājiem, tehnisko pakalpojumu sniedzējiem, mobilo tīklu operatoriem, interneta platformām un citiem kopā ar regulētajiem MPS būtu pilnībā jāpiedalās šajos kolektīvajos centienos, un dažās situācijās varētu tikt iesaistīta arī to atbildība.

### 3.5. Riska mazināšana un ar konkurenci saistīti jautājumi<sup>39</sup>

Kopš *PSD2* stāšanās spēkā ir palielinājies nebanku MPS skaits un nozīme. Lai gan tie var piedāvāt maksājumu kontu pakalpojumus, atšķirībā no bankām tie nedrīkst aizdot, un, lai varētu saņemt licenci, viņiem klientu līdzekļi ir jāglabā komercbankā. Tādējādi MI un *EMI* ir jābūt kontam komercbankā. Turklāt, lai piedāvātu maksājumu pakalpojumus, ir nepieciešama piekļuve galvenajām maksājumu infrastruktūrām, kas apstrādā un veic maksājumus.

MI un *EMI* ir saskārušies ar komercbanku “risku mazināšanas” problēmām, kā to apliecina EBI savā 2022. gada janvāra atzinumā<sup>40</sup>. Attiecībā uz piekļuvi komercbanku kontiem var minēt, ka, lai gan saskaņā ar *PSD2* bankām ir pienākums paskaidrot un pamatot atteikumu piešķirt piekļuvi kontam MI vai *EMI*, tās bieži sniedz virspusējus *pro forma* paskaidrojumus par to vai arī piešķir piekļuvi, bet pēc tam to atsauc, un saskaņā ar *PSD2* tām nav pienākuma to paskaidrot. Tas var būtiski traucēt MI un *EMI* darbībai.

Turklāt saskaņā ar Norēķinu galīguma direktīvu (*SFD*)<sup>41</sup> tās pašreizējā redakcijā nebanku MPS ir liegta piekļuve maksājumu infrastruktūrām, ko dalībvalstis izraudzījušās saskaņā ar minēto direktīvu, neminot tās kā iespējamus dalībniekus. Tas liek MI un *EMI* vēl vairāk pašauties uz komercbankām ne tikai nolūkā glabāt klientu līdzekļus, bet arī nolūkā veikt maksājumus, izveidojot nebanku MPS strukturālu atkarību no bankām un nevienlīdzīgus konkurences apstākļus, par kuriem sūdzas daudzi tirgus dalībnieki.

Tāpēc Komisijas priekšlikumā, ar ko tiek pārskatīta *PSD2*, ir ietverti pasākumi, kuru nolūks ir novērst šos trūkumus un padarīt konkurences apstākļus vienlīdzīgākus. Prasības bankām attiecībā uz banku kontu pakalpojumiem nebanku MPS tiks ievērojami pastiprinātas, un tiks izvirzīta stingrāka prasība izskaidrot atteikumu, kas atšķirībā no *PSD2* attiektos arī uz pakalpojuma atsaukšanu. Arī centrālās bankas pēc saviem ieskatiem varēs sniegt konta

<sup>39</sup> Šī iedaļa atbilst *PSD2* 108. panta c) punktam; sk. 1. papildinājumu.

<sup>40</sup> [EBI atzinums un tam pievienotais ziņojums par riska mazināšanu.pdf \(europa.eu\)](#).

<sup>41</sup> Direktīva 98/26/EK (1998. gada 19. maijs) par norēķinu galīgumu maksājumu un vērtspapīru norēķinu sistēmās, ar grozījumiem.

pakalpojumus nebanku MPS. Komisija arī ierosina grozīt *SFD*, lai iekļautu MI<sup>42</sup> kā iespējamus dalībniekus izraudzītajās maksājumu sistēmās. Pārskatītie maksājumu noteikumi ietvers pastiprinātus noteikumus par MI kā maksājumu sistēmu dalībnieku uzņemšanu ar atbilstošu riska novērtējumu.

### 3.6. Izpildes panākšana

Pienācīga izpildes panākšana ir būtiska, lai nodrošinātu *PSD2* noteikumu saskaņotu piemērošanu un īstenošanu. Pilnīgas saskaņošanas princips paredz, ka dalībvalstis nesaglabā vai neievieš noteikumus, kas atšķiras no *PSD2* paredzētajiem. Tomēr maksājumu tirgū dažādas ieinteresētās personas *PSD2* noteikumus interpretē un īsteno atšķirīgi, neraugoties uz to, ka ir izdoti gan skaidrojoši nesaistoši norādījumi, kas cita starpā pieejami, izmantojot jautājumu un atbilžu instrumentu, gan EBI atzinumi un pamatnostādnes<sup>43</sup>. MI uzraudzību valstu līmenī veic valsts kompetentās iestādes, kas ir atbildīgas to jurisdikcijā. Nevienlīdzīgi konkurences apstākļi ar iespējamu regulējuma arbitrāžu pastāv, ja MPS veic uzņēmējdarbību dalībvalstī, kas piemēro *PSD2* noteikumus tādā veidā, kas tiem ir labvēlīgs, un no turienes sniedz pārrobežu pakalpojumus uz citām dalībvalstīm, kurās interpretācija ir stingrāka.

Ņemot vērā iepriekš minēto, ir lietderīgi pastiprināt valstu kompetento iestāžu izpildes pilnvaras, jo īpaši sankciju jomā, un nodrošināt ES noteikumu par maksājumiem vienādu piemērošanu, lielāko daļu *PSD2* noteikumu iestrādājot tieši piemērojamā regulā.

### 3.7. Citi jautājumi

#### i. *Mazākas maksājumu iestādes*<sup>44</sup>

Saskaņā ar *PSD2* dalībvalstīm ir atļauts mazākām MI piemērot vieglākas uzraudzības prasības, ja tiek ievērotas noteiktas robežvērtības attiecībā uz izpildītiem maksājumu darījumiem<sup>45</sup>. Nav konstatētas būtiskas problēmas saistībā ar pašreizējo robežvērtību līmeni, un tādēļ Komisijai nav pārliecinoša iemesla ierosināt mainīt robežvērtības; tomēr Komisija ierosina atjaunināt inflācijas robežvērtības un turpmāk to darīt periodiski, izmantojot deleģētos tiesību aktus.

#### ii. *Vienkāršošana: racionalizācija ar e-naudas pakalpojumiem*

Otrajā e-naudas direktīvā (*EMD2*)<sup>46</sup> ir ietverti noteikumi par atļauju izsniegšanu e-naudas iestādēm (*EMI*) un to uzraudzību. *PSD2* ir ietverti noteikumi par MI atļauju izsniegšanu un uzraudzību un noteiktas tiesības un pienākumi, kā arī pārredzamības prasības attiecībā starp visiem maksājumu pakalpojumu sniedzējiem (arī *EMI*) un maksājumu pakalpojumu lietotājiem. Tā kā maksājumu darījumi, kuros izmanto e-naudu, jau ļoti lielā mērā tiek reglamentēti *PSD2*, tiesiskais regulējums, ko piemēro *EMI* un MI, jau ir pietiekami saskaņots. Tomēr licencēšanas prasības, jo īpaši sākotnējais kapitāls un pastāvīgais kapitāls, un daži galvenie jēdzieni, ar ko reglamentē e-naudas uzņēmējdarbību, piemēram, tādi kā e-naudas emisija, e-naudas sadale un atmaksājamība, ir diezgan atšķirīgi salīdzinājumā ar maksājumu iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. Uzraudzības iestādes ir saskārušās ar praktiskām grūtībām skaidri noteikt abus režīmus un nošķirt e-naudas produktus/pakalpojumus no MI piedāvātajiem maksājumu pakalpojumiem. Tas ir radījis bažas par regulējuma arbitrāžu un

<sup>42</sup> Bet *EMI* kā e-naudas iestādes statuss netiks apvienots ar maksājumu iestādes statusu nākotnē; sk. tālāk 3.7. iedaļas ii) apakšpunktu.

<sup>43</sup> [Vienotais noteikumu kopums, "Jautājumi un atbildes" | Eiropas Banku iestāde \(europa.eu\)](#).

<sup>44</sup> Šī sadaļa atbilst *PSD2* 108. panta e) punktam; sk. 1. papildinājumu.

<sup>45</sup> *PSD2* 108. panta e) punkts saistībā ar 32. pantu.

<sup>46</sup> Direktīva 2009/110/EK (2009. gada 16. septembris) par elektroniskās naudas iestāžu darbības sākšanu, veikšanu un konsultatīvu uzraudzību, ar grozījumiem.

nevienlīdzīgiem konkurences apstākļiem, kā arī par problēmām saistībā ar *EMD2* prasību iespējamu apiešanu, saskaņā ar kurām dažas iestādes, kas emitē e-naudu, izmantojot maksājumu pakalpojumu un e-naudas pakalpojumu līdzību, iesniedz pieteikumu, lai saņemtu atļauju tikai kā maksājumu iestāde.

Iegūtā pieredze tagad ir pietiekama, lai secinātu, ka abu režīmu integrēšana<sup>47</sup> ir piemērota, apvienojot tos vienā tiesību aktā un pēc iespējas saskaņojot, vienlaikus pamatotos gadījumos saglabājot īpatnības. Tas novērsīs bažas un risinās uzdevumus saistībā ar abu tiesisko regulējumu noteikšanu, jo īpaši licencēšanas posmā. Turklāt tas nodrošinās lielāku saskaņotību, vienkāršošanu un konsekventu juridisko prasību piemērošanu MI un *EMI*, novēršot regulējuma arbitrāžu, nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus un nākotnes prasībām atbilstošu tiesisko regulējumu.

#### **4. SECINĀJUMI**

Ņemot vērā *PSD2* novērtējuma ziņojuma rezultātus, Komisija secināja, no vienas puses, ka mērķtiecīgi grozījumi ir nepieciešami un savlaicīgi, bet, no otras puses, ka šiem grozījumiem vajadzētu atspoguļot ES maksājumu sistēmas attīstību, bet ne revolūciju. Dažās jomās, piemēram, tiesību aktu darbības jomā vai papildmaksu piemērošanas jomā, netika atrasti pierādījumi par problēmām, kas pamatotu būtiskas un tūlītējas izmaiņas, lai gan šis jautājums tiks pārskatīts, jo īpaši attiecībā uz maksājumu sistēmu operatoriem, ņemot vērā *DORA* pārskatīšanas klauzulu. Citās jomās, piemēram, atvērtajā banku darbībā, ņemot vērā *PSD2* atstāto mantojumu un jau veiktos ieguldījumus *PSD2* standartu īstenošanā, kā arī izmaksas, kas rastos, būtiski mainot šādas prasības, Komisija uzskata, ka ir būtiski atteikties no jebkādiem risinājumiem, kas saistīti ar ievērojamām jaunām īstenošanas izmaksām un/vai neskaidru iznākumu.

Ierosinātās *PSD2* pārskatīšanas ir pārmaiņu kopums, kas uzlabos ES maksājumu tirgus darbību un būtiski stiprinās patērētāju aizsardzību. Šīs izmaiņas pilnībā atbilst Komisijas stratēģijas “Neliela apjoma maksājumi” mērķiem un papildina pašreizējās iniciatīvas, piemēram, tiesību akta priekšlikumu par zibmaksājumiem un priekšlikumu par atvērtu finanšu darbību (*FIDA*), kurus Komisija arī ierosina ar *PSD2* pārskatīšanām.

---

<sup>47</sup> Sk. [Komisijas ziņojumu par Direktīvas 2009/110/EK īstenošanu un ietekmi](#), jo īpaši par piesardzības prasību piemērošanu elektroniskās naudas iestādēm.

## 1. PAPILDINĀJUMS

### Direktīvas (ES) 2015/2366 108. pants

#### *Pārskatīšanas klauzula*

*“Komisija līdz 2021. gada 13. janvārim iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei, ECB un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu un ietekmi un jo īpaši par:*

- a) šīs direktīvas 62. panta 3., 4. un 5. punktā izklāstīto noteikumu par maksu piemērotību un ietekmi;*
- b) šīs direktīvas 2. panta 3. un 4. punkta piemērošanu, tostarp novērtējumu par to, vai III un IV sadaļu, ja tas ir tehniski iespējams, var pilnībā piemērot šajos punktos minētajiem maksājumu darījumiem;*
- c) piekļuvi maksājumu sistēmām, ņemot vērā jo īpaši konkurences līmeni;*
- d) šīs direktīvas 3. panta 1) punktā minēto maksājumu darījumu robežvērtību piemērotību un ietekmi;*
- e) šīs direktīvas 32. panta 1. punkta a) apakšpunktā minēto atbrīvojumu robežvērtību piemērotību un ietekmi;*
- f) to, vai, ņemot vērā notikumu attīstību, būtu vēlams — kā papildinājumu 75. panta noteikumiem par maksājumu darījumiem, kuru summa iepriekš nav zināma un kur tiek bloķēti naudas līdzekļi, — ieviest maksimālos ierobežojumus tam, cik lielas summas šādos gadījumos ir atļauts bloķēt maksātāja maksājumu kontā.*

*Vajadzības gadījumā Komisija kopā ar ziņojumu iesniedz leģislatīvā akta priekšlikumu.”*

## 2. PAPILDINĀJUMS

### **Regulas (ES) 2022/2554 (DORA) 58. panta 2. punkts**

*“Saistībā ar Direktīvas (ES) 2015/2366 pārskatīšanu Komisija novērtē to, vai ir jāpalielina maksājumu sistēmu un maksājumu apstrādes darbību kiberneturība, un to, cik lietderīgi ir paplašināt šīs regulas darbības jomu, iekļaujot tajā maksājumu sistēmu operatorus un maksājumu apstrādes darbībās iesaistītās vienības. Ņemot vērā šo novērtējumu, Komisija Direktīvas (ES) 2015/2366 pārskatīšanas ietvaros iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei ne vēlāk kā 2023. gada 17. jūlijā.*

*Pamatojoties uz minēto pārskata ziņojumu un apspriedusies ar EUI, ECB un ESRK, Komisija attiecīgā gadījumā un kā daļu no tiesību akta priekšlikuma, ko tā var pieņemt, ievērojot Direktīvas (ES) 2015/2366 108. panta otro daļu, var iesniegt priekšlikumu nodrošināt, lai visiem maksājumu sistēmu operatoriem un maksājumu apstrādes darbībās iesaistītajām vienībām tiktu piemērota pienācīga pārraudzība, vienlaikus ņemot vērā jau pastāvošu centrālās bankas pārraudzību.”*